

105. OBLJETNICA HRVATSKOG ŠKOLSKOG MUZEJA KROZ IZLOŽBENU I PEDAGOŠKU DJELATNOST

U 2006. godinu Hrvatski školski muzej je proslavio svoj 105. rođendan. Od svog osnutka 1901. godine dostojno prikazuje vrijednu građu iz povijesti školstva, bilježi školsku stvarnost i obogaćuje kulturni život zajednice. Da je muzej u rođendanskom ruhu, posjetitelji su mogli prepoznati već samim dolaskom pred zgradu Hrvatskog učiteljskog doma u kojem živi Muzej.

Kako Hrvatski školski muzej pridaje osobitu pozornost komunikaciji i suradnji s različitim odgojno-obrazovnim ustanovama pokazuje šarolika lepeza izložaba i događanja u muzeju tijekom cijele godine.



Lidrano 2006. – izložba školskih listova osnovnih i srednjih škola



Domijada 2006. – izložba multimedijalnog stvaralaštva učenika đачkih domova

Izložba školskih listova osnovnih i srednjih škola grada Zagreba *LIDRANO 2006.* u sklopu susreta literarnoga, dramsko-scenskoga i novinarskog stvaralaštva učenika osnovnih i srednjih škola grada Zagreba, jedna je od već tradicionalnih izložaba prijateljstva i suradnje škole i muzeja. Ove godine održana je 15. smotra *LIDRANO 2006.* na kojoj je sudjelovalo više od 2000 učenika i mentora u literarnom, dramskom i novinarskom izričaju. U vremenu od 7. do 10. ožujka 2006. posjetitelji su u prostorima Hrvatskog školskog muzeja mogli razgledati 45 školskih listova osnovnih i srednjih škola koji su nakon izložbe ostali u fondusu muzeja.

Na 32. *Domijadi* – izložbi multimedijalnog stvaralaštva učenika đачkih domova – svoje su kreacije, oblike, instalacije i modele izložili učenici iz 14 đачkih domova. Od 28. do 31. ožujka i mali i



Domijada 2006. – izložba multimedijalnog stvaralaštva
učenika đачkih domova

veliki mogli su razgledati stotinjak jedinstvenih primjeraka nastalih u radionicama ućenićkih domova.

Hrvatski školski muzej uz svoju pedagošku djelatnost po prvi put predstavlja pedagošku djelatnost Hrvatskog prirodoslovnog muzeja, 2. travnja 2006. godine. Izložbom dječjih radova *Što nam šapuće priroda?* i likovnim performansom prikazani su rezultati likovnih radionica nastalih tijekom 2005. godine. Autorica ove izložbe, Renata Brezinščak, viša kustosica

– pedagog Hrvatskog prirodoslovnog muzeja predstavila je široj javnosti radove djece u dobi od 7 do 14 godina. U prostorima našeg muzeja priroda je progovarala šapatom kroz modele raznih životinja (današnjih, kao i onih prethistorijskih), cvijeće, maske, nakit te različite uporabne predmete.

S ciljem upoznavanja šire javnosti sa suvremenim pristupom u muzeologiji, posebno u muzejskoj pedagogiji, 4. travnja 2006. godine otvorena je izložba - muzejska radionica Muzeja grada Kaštela *Spojimo Miljenka i Dobrilu*. Na samom otvorenju autor izložbe, muzejski pedagog Mario Klaić, predstavio je i popratnu publikaciju muzejske radionice i CD-ROM. Legenda o ljubavi Miljenka i Dobrile prilagođena je za muzejsku radionicu u obliku prićaonice – igraonice za djecu predškolske dobi. Prerađena legenda je prića bogata odgojnim i moralnim porukama o prijateljstvu, ljubavi, sreći i nesreći, nepravdi, mržnji i pomirenju. Legenda je zapravo okvir za upoznavanje muzeja, izgleda renesansnog kaštela – dvorca te odjeće pućana, plemića i plemkinja na nov i zanimljiv naćin. Da je ovaj ogledni model doista primjenjiv i u drugim prostorima pokazuje priređena muzejska radionica *Spojimo Miljenka i Dobrilu* u Hrvatskom školskom muzeju koju su vodili muzejski pedagozi Muzeja grada Kaštela i Hrvatskog školskog muzeja za djecu dječjeg vrtića “Budućnost” iz Zagreba, 20. travnja 2006.

Ovogodišnja muzejsko-edukativna i nagradna igra za djecu i mlade pod nazivom *Zvuk...Ton...Glas* svojom zvućnom temom pozivala je posjetitelje na drugaćiji, auditivni doživljaj muzeja s naglaskom na prisutnost i prepoznatljivost muzeja u javnosti, posebice meću mladima. Hrvatski školski muzej sudjelovao je u akciji projektom *Glas škole* u vremenu od 18. travnja do 18. svibnja 2006. Muzej je priredio za djecu i mlade *informativno-edukativni kutak* u kojem govori o školskim spomenicama nekad i danas, njihovoj važnosti za povijest školstva i zanimljivim prićama koje nose u sebi. Mali posjetitelji mogli su u stalnom postavu Muzeja pronaći obilježene muzejske predmete koji govore na svoj naćin o školi: školske spomenice, školska izvješća, fotografije i sličnu građu.

Tijekom akcije Muzej je priredio i *kreativne radionice* za djecu i mlade. U radionicama ućenici su mogli sudjelovati predlaćujući nove elemente i naćine vođenja školskih

spomenica ili nekih drugih oblika davanja glasa o životu svoje škole. Desetog svibnja održana je radionica u kojoj su sudjelovali učenici 3. razreda osnovne škole Josipa Jurja Strossmayera iz Zagreba na temu *Školske spomenice*. Kroz igru stvaranja zamišljene školske spomenice po mjeri učenika nastala je mala izložba učeničkih radova pod nazivom *Školska spomenica*. Projekt *Glas škole* pratio je deplijan u kojem su mali posjetitelji mogli saznati osnovne podatke o školskoj



Muzejska radionica uz izložbu *Spojimo Miljenka i Dobrilu* – izložba Muzeja grada Kaštela

spomenici. Predavanje za učenike o suvremenoj ulozi škole u sklopu akcije u HŠM-u održao je redoviti profesor Filozofskog fakulteta u Zagrebu dr. sc. Vladimir Jurić.

U Hrvatskom školskom muzeju 3. svibnja predstavljena je monografija osnovne škole Davorina Trstenjaka iz Zagreba *50 godina zajedno; 1956. – 2006.* Monografija je ljetopis Osnovne škole Davorina Trstenjaka nastala kao rezultat predanog rada učitelja i bogate školske prošlosti povodom 50. obljetnice škole. Povodom promocije ove monografije u prostorima muzeja postavljena je izložba likovnih radova učenika. Samu izložbu posjetitelji su mogli razgledati od 3. do 5. svibnja.

Ne ostavljajući mjesta predahu muzej je povodom ovogodišnje teme obilježavanja Međunarodnog dana muzeja (18. svibnja) *Muzej i mladi posjetitelji* predstavio iznimnu djevojku, učenicu Gimnazije Lucijana Vranjanina iz Zagreba – Lanu Prager, izložbom *Šarenilo nakita Lane Prager*. Na izložbi su predstavljeni različiti oblici unikatnog nakita (ogrlice, naušnice, narukvice, prstenje i broševi) od fimo-mase i perlica. Moto kojim se vodila mlada autorica u svom likovnom stvaralaštvu *Mašta radi svašta* vrlo lako je prenijela putem svojih radova na svakog posjetitelja.

U *Noći muzeja*, 20. svibnja, Muzej je otvorio svoja vrata kasno u noć izložbom *Rubača, cabajka i poculica*. Autorica ove izložbe je Sanja Tomašinec – Korica, modna dizajnerica i suradnica Obrtničke škole Sisak. Izložbom su predstavljeni odjevni predmeti s etno motivima koje su izradile učenice 3. razreda Obrtničke škole Sisak u školskim radionicama. Razgledavanjem jedinstvenih modela posjetitelji su imali priliku vidjeti na koji su način učenice Obrtničke škole spojile elemente posavske narodne nošnje s ukusom mladih danas, odabirom materijala i konstrukcijom koja prati suvremene modne trendove.

Sa željom da mladi posjetitelji u sadržajima pedagoške djelatnosti Hrvatskog školskog muzeja pronađu kutak radosti za sebe, muzej je pokrenuo niz radionica kojima obilježava značajnije datume tijekom godine. U suradnji sa Školom primijenjene umjetnosti i dizajna i osnovnom školom "Dr. Ivan Merz" iz Zagreba, muzej je priredio izložbu učeničkih radova *Što moj grad čini lijepim* povodom obilježavanja Dana grada Zagreba, 31. svibnja. Radovi učenika su nastali u okviru nastave na temu *Što moj grad*



Muzejska radionica *Što moj grad čini lijepim* povodom obilježavanja Dana grada Zagreba

čini lijepim te u radionicama Hrvatskog školskog muzeja. Što to njihov grad čini lijepim i srcu dragim, nije bilo teško odgonetnuti pogledavši motive na crtežima, skulpturama i instalacijama učenika osnovne i srednje škole.

U rođendanskom duhu organizirana je izložba *15 mi je godina tek* u povodu proslave 15 godina postojanja udruge Ozana, 105. godina Hrvatskog školskog muzeja te 5 godina suradnje udruge Ozana i HŠM-a. Izložbu je sačinjavao izbor građe iz kreativnih radionica udruge Ozana nastalih tijekom 15 godina postojanja: šivanih, pletenih, vezenih, tkanih, modeliranih, slikanih, foto i video dokumentacija o radu i suradnji s HŠM-om. Tijekom izložbe u muzeju su održavane kreativne radionice, igraonice i pričaonice u kojima su sudjelovali članovi udruge Ozana te zainteresirani posjetitelji. Sudionike radionica Muzej je nagradio mađioničar-

skom predstavom poznatog mađioničara za djecu Jozu Boze 21. lipnja. Izložba je bila otvorena od 12. do 25. lipnja 2006. godine.

Novu školsku godinu muzej je pozdravio otvorenjem izložbe *Dobro jutro more*, 22. rujna 2006. Hrvatski školski muzej u suradnji s Austrijskim kulturnim forumom iz Zagreba ugostio je izložbu likovnog stvaralaštva učenika osnovnih i srednjih škola *Dobro jutro more* nastalu u okviru programa kulturno-umjetničke manifestacije *Dobro jutro more* u Podstrani. Tema ovogodišnje manifestacije inspirirana je stihom Antuna Šoljana "Sjeti se, mornaru, da si more" iz pjesme *More*. Ove godine 10. pjesnički susreti u Podstrani *Dobro jutro more* kroz književno i likovno stvaralaštvo okupili su mlade iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Njemačke, Austrije, Mađarske, Turske i Izraela. *Dobro jutro more* razvilo se u međunarodne susrete prijateljstva i stvaralačkog dijaloga uglednih predstavnika recentne hrvatske i svjetske književnosti i mladih stvaralaca. Izložbom u Hrvatskom školskom muzeju predstavljeno je oko 200 likovnih radova. Tijekom izložbe priređena je i likovna radionica *More – spona kultura* za učenike 4. razreda osnovne škole kojom muzej ujedno obilježava Dane europske baštine.

Predstavljanja odgojno-obrazovnih ustanova, učitelja, odgajatelja, učenika...koja se u Hrvatskom školskom muzeju odvijaju pod geslom *Neka škola započne u školskom*

muzeju, ove školske godine započeli smo izložbom *Naših deset godina SOS - Dječjeg vrtića Lekenik*. SOS – Dječji vrtić Lekenik pripada nizu srodnih ustanova što ih SOS – *Kinderdorf International* gradi u SOS – Dječjim selima širom svijeta. Izložbom su predstavljeni likovni radovi na svili nastali u okviru projekta Likovne igraonice u vrtiću. Posjetitelji ove izložbe mogli su uočiti igru boja, sreće i različitosti kao bogatstvo pojedinca/predškolca i na taj način upoznati djecu, ali i odgojitelje i stručne suradnike koji ondje rade. Izložba je bila otvorena od 5. do 15. listopada.

“Čovjek je, između ostalih darova koji su mu dani, blagoslovljen i sposobnošću da prema svojim potrebama kultivira neukročenu prirodu, po svojoj mjeri oblikuje svoju okolinu, oplemenjuje i produljuje prostore u kojima boravi.” – ovim riječima jedna od voditeljica likovnih radionica u Učilištu za likovno obrazovanje, kreativnost i dizajn – Studio Tanay, Hana Lukas uvela nas je u izložbu *Djeca grade – likovno oblikovanje kulture* koju je muzej ugostio u vremenu od 18. do 26. listopada. Izložbom je prikazan svijet viđenja bogate povijesti arhitekture kroz oči djeteta. Koristeći se glinom, kartonom i papirom djeca su oblikovala stubišta, labirinte, vitraje, tornjeve i katedrale i na taj način usvajala ne samo tehničko znanje o gradnji, već i znanje o vremenima o kojima brojne građevine svjedoče.

Nastavljajući program izložbi *Neka škola započne u školskom muzeju* posljednjeg dana listopada otvorena je izložba pod nazivom *Zagrljaj tradicije i djetinjstva, znanja i ljepote*, na kojoj se predstavlja zagrebačka osnovna škola Josipa Jurja Strossmayera. Smještena u samom središtu grada, s tradicijom dugom 141 godinu, ova škola uistinu živi životom svojih učenika, nastojeći im podariti ono najbolje, najtoplije i najkvalitetnije što ima u sebi. Osmišljavajući spomenutu izložbu zajedno s djelatnicima muzeja, predstavnici škole nisu željeli izdvojiti samo jedan segment svog djelovanja pa su se odlučili predstaviti multimedijalnom izložbom. U prostorima muzeja bili su izloženi likovni radovi koji su inače u stalnom postavu školske *Galerije*



Muzejska radionica *Što moj grad čini lijepim* povodom obilježavanja Dana grada Zagreba



Izložba SOS Dječjeg vrtića Lekenik *Naših 10 godina*



Muzejsko-pedagoška radionica *Živčana stanica* uz izložbu OŠ Josipa Jurja Strossmayera iz Zagreba – *Zagrljaj tradicije i djetinjstva, znanja i ljepote*

Branko Ružić, udžbenici kojih su autori djelatnici ove škole, fotografije te projekcije filmova.

Izložbu su pratile raznovrsne radionice: *izrada božićnih ukrasa, origamija, slikanja na staklu; vjeronaučna radionica; dramska igraonica na temu verbalne i neverbalne komunikacije, aktivnog slušanja te nenasilnog rješavanja sukoba; radionica korelacije likovne kulture, biologije i fizike Živčana stanica; video radionica te foto radionica*, putem kojih su učenici ove škole pokazali kako HNOS za njih nije nikakav bauk.

Muzej je u svojoj bogatoj i razgranatoj pedagoškoj djelatnosti tijekom cijele godine priređivao muzejske radionice za djecu različitih uzrasta u prostorima muzeja, ali i izvan njega. Ove godine u prostorima muzeja održavale su se raznovrsne radionice: *Pišemo krasopisom, Ženski ručni rad – vezenje pisanica na uskršnjoj čestitci, Stara matematika*, likovna radionica i pričaonica povodom blagdana Uskrsa *Priča o neobičnom pijetlu, ABC za odrasle (radionica za niže razrede osnovne škole), Ja*

to mogu, ja to znam – Moje srce (muzejska radionica s naglaskom na učenje socijalnih vještina). Muzej je s radionicama *Stara matematika* i *Pišemo krasopisom* gostovao u Osnovnoj školi Silvija Strahimira Kranjčevića te Osnovnoj školi Tituša Brezovačkog iz Zagreba.

Šireći svoju djelatnost novim suradnjama, sredinom studenog muzej je predstavio svoj rad kroz druženje i malu radionicu *Maloj kući* - Dnevni centar za rednu terapiju i rehabilitaciju djece s oštećenjem vida i dodatnim poteškoćama u Zagrebu.

Svojim izložbama muzej je posjetio i druge gradove u Hrvatskoj. Izložba *Zabava i pouka dobroj djeci i mladeži: hrvatski časopisi za djecu i mladež od 1964. do 1945.* gostovala je u Knjižnici i čitaonici za mlade u Karlovcu (15. veljače – 15. ožujka); izložba *Od slikovnjaka do Vragobe...* u Muzeju Brodskog Posavlja u Slavonskom Brodu (25. travnja – 9. svibnja); izložba *ABC za odrasle* u Kninskom muzeju u Kninu (8. lipnja – 31. kolovoza). Uz izložbu *Zabava i pouka...* autorica Štefka Batinić održala je predavanje *Zabava i pouka odraslijoj mladeži: prvi hrvatski omladinski časopisi* u Knjižnici i čitaonici za mlade u Karlovcu, 18. siječnja.

Kao i proteklih godina i ove godine Hrvatski školski muzej je sudjelovao svojim publikacijama na 25. *izložbi izdavačke djelatnosti hrvatskih muzeja i galerija Muzejskog dokumentacijskog centra* u sklopu 29. *međunarodnog sajma knjiga i učila – Interliber* u Zagrebu od 7. do 11. studenog 2006.

Hrvatski školski muzej od 1992. godine prikuplja dječje likovne radove za potrebe slanja na međunarodne izložbe dječjeg likovnog stvaralaštva te popunjavanja Zbirke dječjeg likovnog stvaralaštva koja je registrirana u Muzeju. Svake godine muzej šalje likovne radove na međunarodne izložbe u Češku i Japan. Na 34. međunarodnu izložbu dječjeg likovnog stvaralaštva *Lidice 2006.* poslano je 58 likovnih radova od kojih je stručno povjerenstvo odabralo 13 radova koji su sudjelovali na samoj izložbi. Tema radova 34. Međunarodne izložbe posvećena je planeti Zemlji po preporuci UNESCO-a. U Hrvatsku su pristigle počasne diplome za 13 autora nagrađenih radova i 2 medalje *Ruža Lidica* za najbolji rad u kombiniranoj tehnici *Čuvajmo šume i Pobuna vrećica* Sofije Kovač i Lovre Ibriks iz Dječjeg vrtića "Zvončić", Našice.

Ove godine poslano je 10 likovnih radova i na 9. međunarodnu izložbu dječjeg likovnog stvaralaštva *Narita 2006.* u Naritu te 21 rad na 14. međunarodnu izložbu dječjeg likovnog stvaralaštva *Kanagawa Biennial* u Kanagawu.

O izvrsnom pedagoškom radu odgojitelja i učitelja Hrvatske posvjedočila je svečana dodjela ISSA Certifikata izvrsnosti Pučkog otvorenog učilišta *Korak po korak* u Hrvatskom školskom muzeju, 6. listopada. Ovo međunarodno priznanje International Step by step Association dodjeljuje odgojiteljima i učiteljima za visoku kvalitetu poučavanja usmjerenog na dijete.

U Hrvatskom školskom muzeju, 8. studenog, održana je i promocija knjige (zbirke pjesama) Ante Nadomira Tadić Šutre, *Rađaj Jelena*. O pridonosu hrvatskoj kulturnoj baštini autora ove knjige govorili su ocjenjivatelji: prof. dr. sc. Vlado Pandžić, prof. dr. sc. Tihomil Maštrović te Željko Lukić, dipl. oec.

Povodom 105. obljetnice Hrvatskoga školskog muzeja u pripremi je izložbe *ŠKOLSKI DOKUMENTI. Arhivske zbirke Hrvatskog školskog muzeja*, autorice Sonje Gaćina Škalamera, kojom se želi javnosti predstaviti vrijednu građu Arhivske zbirke Hrvatskog školskog muzeja kao dio ukupne kulturne baštine povijesti školstva. Stoga su u pripremi radionice za učenike osnovne i srednje škole u kojoj će moći saznati više o školskim dokumentima i njihovoj vrijednosti.

Ivana Dumbović